

1^e Kennisbijeenkomst Rijn Noord/Nedereems

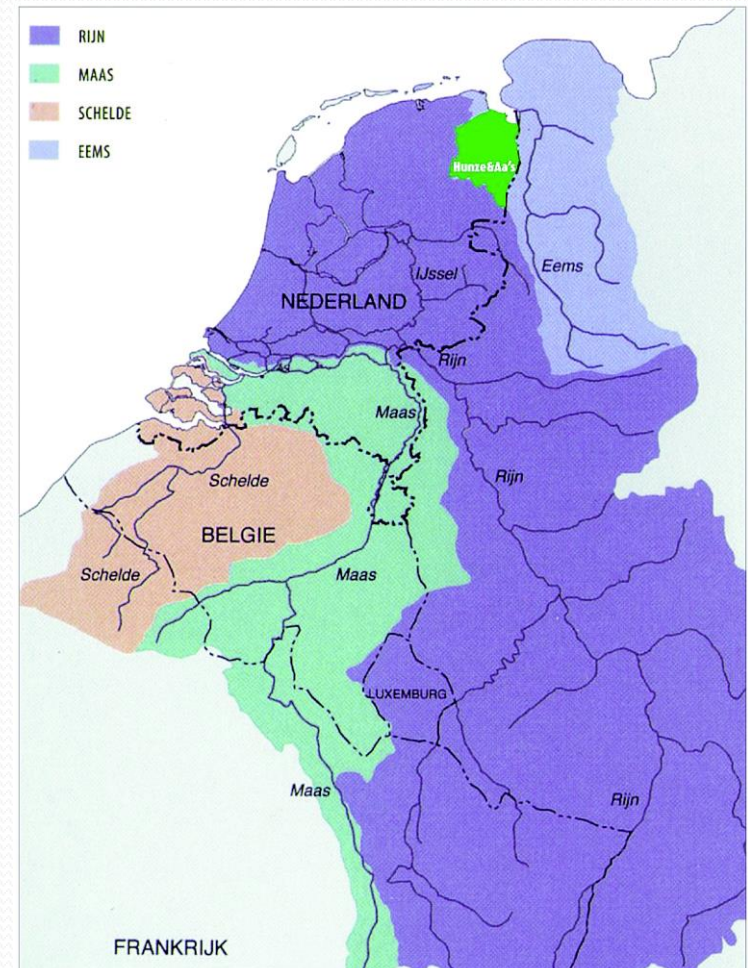
KRW 3 fases

- 2009 start maatregelen
- 2015 einde 1^e planperiode
- 2021 einde 2e planperiode
evt. aanpassing
doelen/maatregelen
- 2027 doelen moeten bereikt zijn

Op weg naar 2021

2016/2017	Analyse/extra onderzoek/monitoring
2018	Bestuursbesluit over voorstel doelbereik
2019	Gebiedsprocessen
2020	Schrijven ontwerp beheerprogramma/SGBP
2021	Inspraak en vaststelling beheerprogramma/SGBP

Europese stroomgebieden

RBO- RAO

- RBO- Regionaal Bestuurlijk Overleg
 - Dijkgraven, Gedeputeerden, Rijk, Gemeenten, DrW
- RAO- Regionaal Ambtelijk Overleg
 - Afdelingshoofden Provincies en waterschappen +
- KRW werkgroep
 - Deel van deze groep

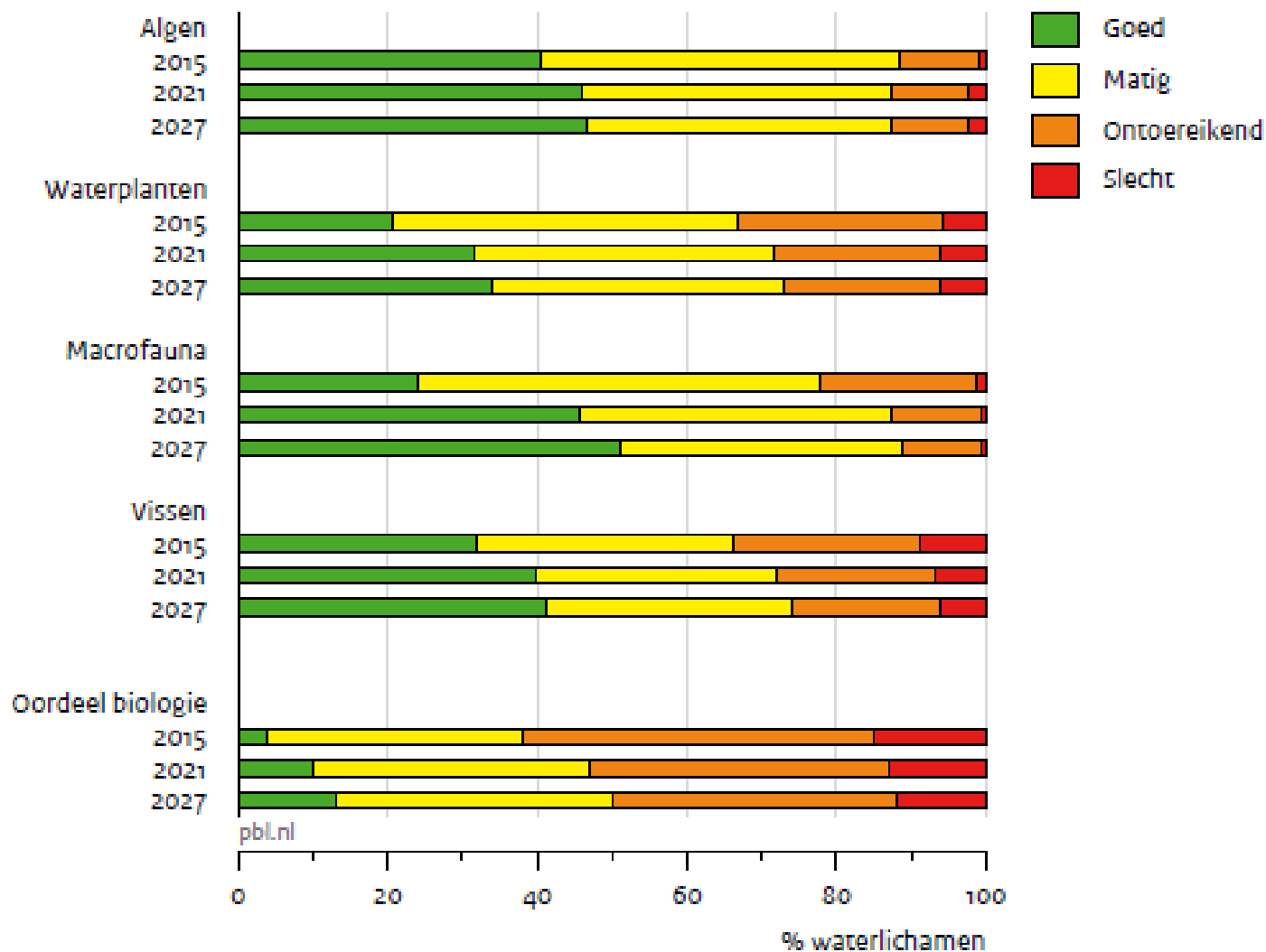
RBO

- KRW
- ROR
- Deltaprogramma Zoetwater

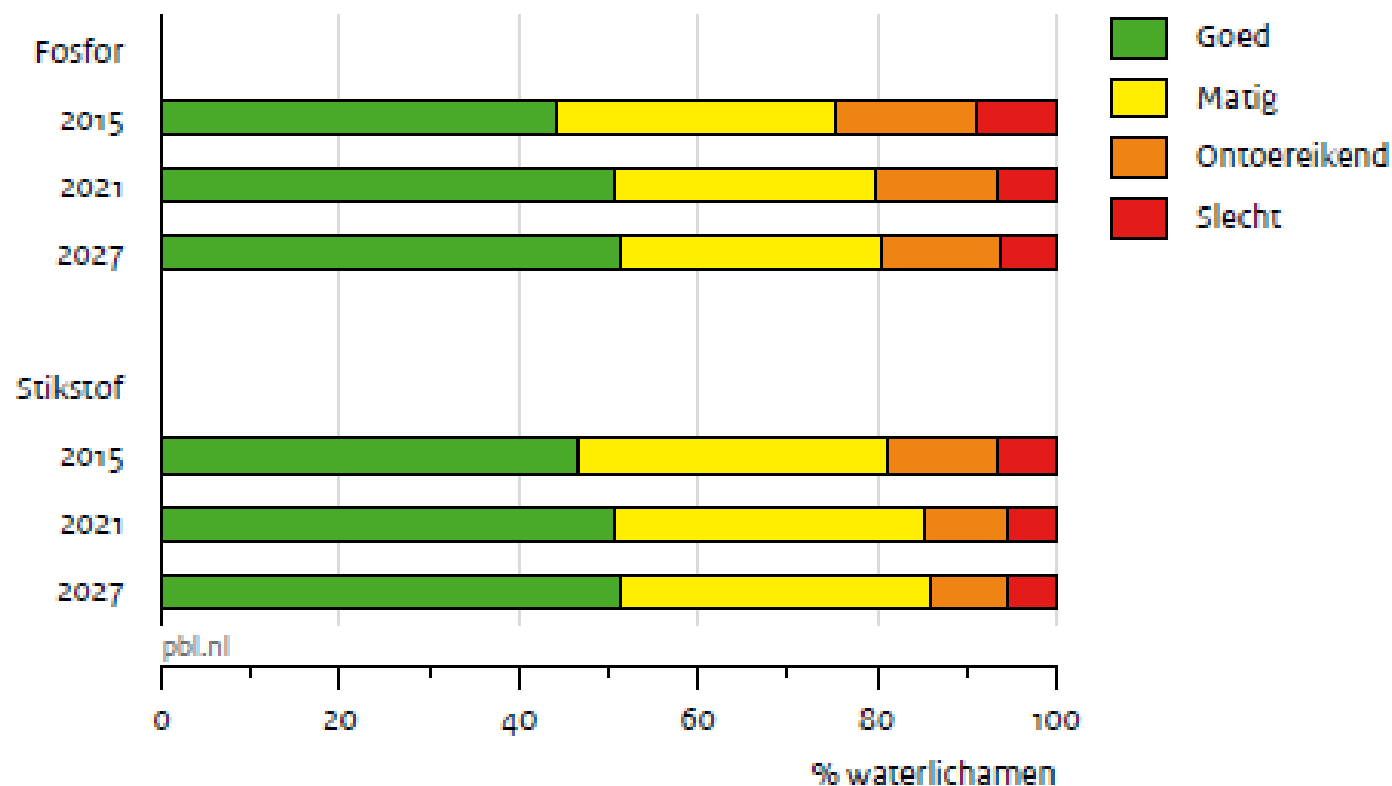
KRW: Goede ecologische toestand

- Biologische toestand
 - Biologie (algen, macrofyten, macrofauna, vis)
 - Ondersteunende parameters
 - Fysische chemie (Nutriënten, Chloride, pH, dz, T, O₂)
 - Specifiek verontreinigende stoffen (75 stoffen met NL norm)
- Chemische toestand
 - Prioritaire stoffen: 45 stoffen met EU norm

Landelijk Doelbereik Biologie

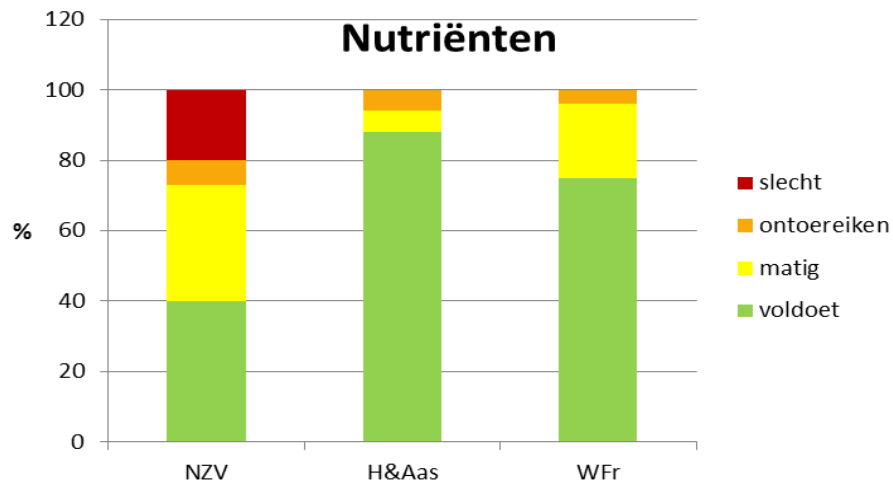

Landelijk Doelbereik Nutriënten

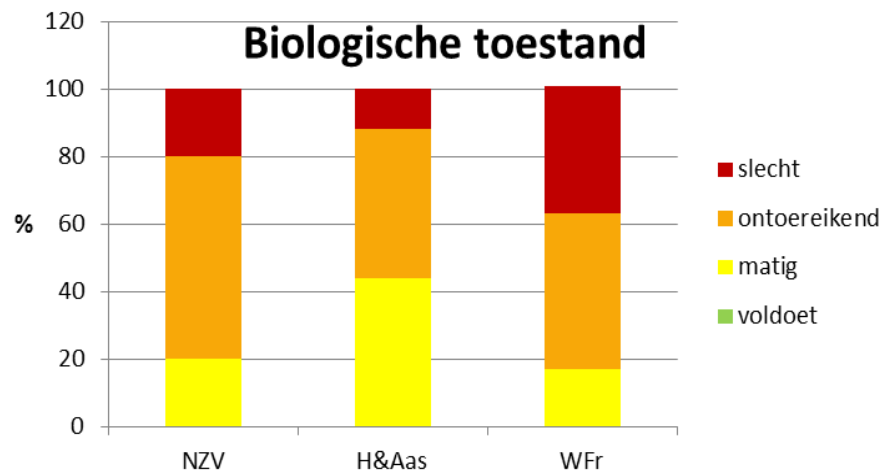

Vergelijking 3 waterschappen

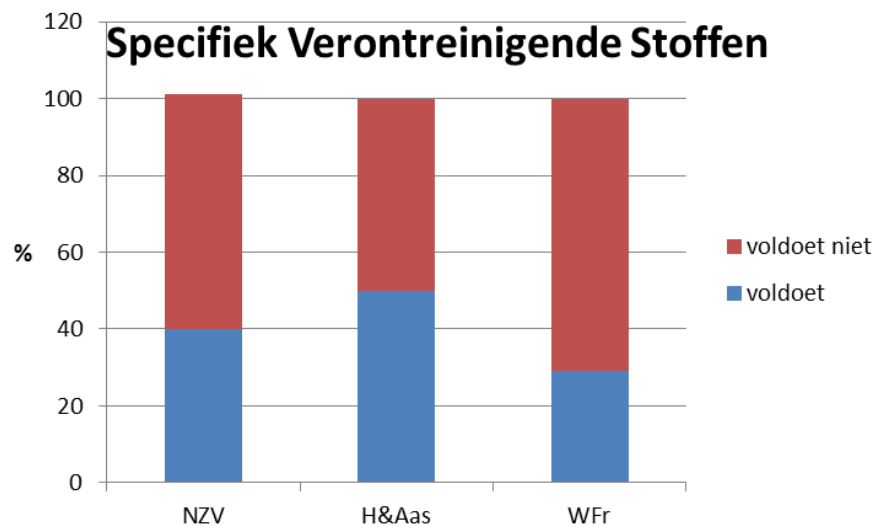
Nutriënten

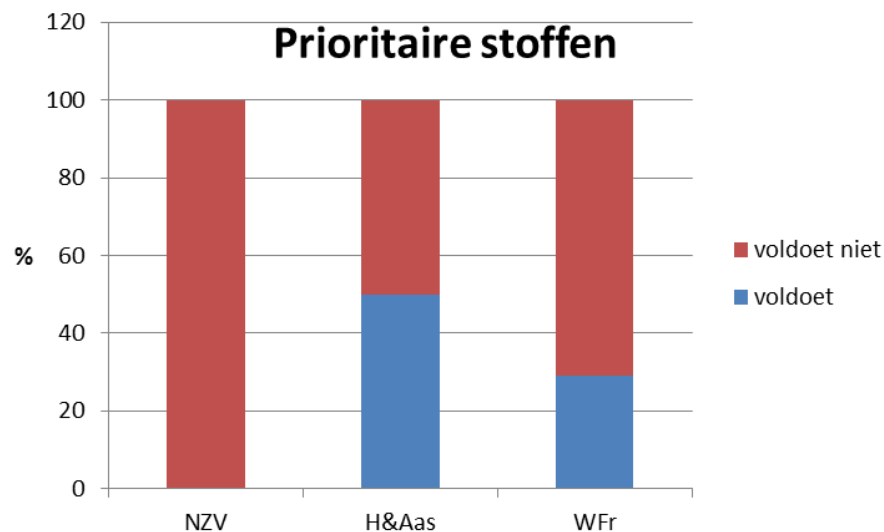
Biologische toestand

Specifiek Verontreinigende Stoffen

Prioritaire stoffen

Mogelijke maatregelen

- Habitat verbeteren door inrichtingsmaatregelen
- Beheer en Onderhoud
- Verminderen belasting

Maatregelen

- Tot nu toe vooral inrichtingsmaatregelen en aanpak overstorten, vispassages
- Alle drie waterschappen > 95% van maatregelen 1^e planperiode uitgevoerd!!!
- In 2^e planperiode nog ca. 40% van totaal maatregelenpakket
- In 3^e planperiode nu gepland nog ca. 5-10% van de maatregelen

Delta aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater

Doel Delta aanpak Waterkwaliteit

- Extra ambitie om met vele partijen de waterkwaliteit te verbeteren
- Gedeelde verantwoordelijkheid, diverse partijen nemen maatregelen
- 4 A's : Analyse, Ambitie, Alliantie, Actie
- 3 Prioriteiten :
 - Nutriënten/Mest
 - Gewasbeschermingsmiddelen
 - Medicijnresten
- Extra Maatregelen ook afstemmen op zoetwaterproblematiek

Analyse

- Nutriënten/Mest
- Gewasbeschermingsmiddelen
- Medicijnresten

Acties voor RBO uit Delta aanpak

Nutriënten

mn2	Uitvoeren van regionale analyses nutriëntenproblematiek	RBO's, IenM, EZ, waterschappen, provincies
mn5	Opstellen voorstel (geregionaliseerde) maatregelpakketten	RBO's + IenM, EZ, waterschappen, provincies
mn6	Corrigeren nutriëntnormen natuurlijke achtergrondbelasting	RBO-West/RBO Rijn Noord/Nedereems
mn7a	RBO's benutten om partijen beter bij DAW te betrekken	RBO's, LTO, KAVB, waterschappen
mn10	mogelijkheden voor versnelling van de inzet van POP₃ gelden,	provincies, RVO, LTO waterschappen, RBO's, KAVB

Acties RBO/Prov/Ws uit Delta aanpak

gb2	Regionale analyse van GBM problematiek	RBO's + IenM, provincies, waterschappen, Vewin, RWS, kennisinstituten
mc11	uitvoeren hotspotanalyse medicijnresten uit RWZI	waterschappen, UvW
dwo	Actualiseren gebiedsdossiers en uitvoeringsprogramma's	provincies, RWS, drinkwaterbedrijven, waterschappen, gemeenten, RBO's
dw1	Verbeteren kwaliteit van gebiedsdossiers en effectueren uitvoeringsprogramma's	provincies, RBO's, IenM, RWS, drinkwaterbedrijven
dw2	Onderzoeken robuuste gebieden met functiecombinaties	provincies, drinkwaterbedrijven, waterschappen

Acties RBO uit delta aanpak

k2	Transparante Analyse toestand, koppeling landelijke analyse met regionale analyse met kennisinstellingen	RBO's, kennisinstellingen, waterschappen, provincies, IenM, EZ
k3	Bronnenanalyse: koppeling landelijke analyse met regionale analyse met kennisinstellingen. De resultaten zijn direct bruikbaar voor het evalueren van de waterkwaliteit, de haalbaarheid van KRW-doelen en het uitvoeren van scenario-analyses	RBO's, kennisinstellingen, waterschappen, provincies en
Sb2	Uitvoeren detailanalyse van de KRW-beoordeling op het niveau van waterlichamen per kwaliteitselement	RBO's, provincies, Informatiehuis Water
dp6	Uitvoering Deltaplan Zoetwater en Waterbeschikbaarheid IJsselmeergebied	zoetwaterregio IJsselmeergebied
wk1	Regelgeving: Nader bespreken welk wettelijk instrumentarium	RBO Maas, RBO's, IenM, EZ, provincies, waterschappen, UvW

Aanpak van vandaag

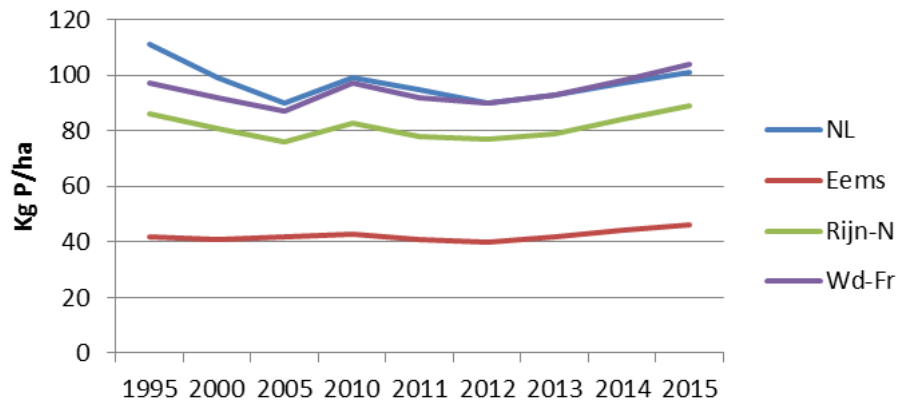
- Posters per waterschap, 7 minuten per waterschap
- In groepjes
- Na 3 x 7 minuten opmerkingen opschrijven:
- Wat zijn de verschillen tussen de waterschappen
- Wat is de boodschap voor het RBO
- Wat is mogelijke gezamenlijke actie

Normen voor Nutriënten

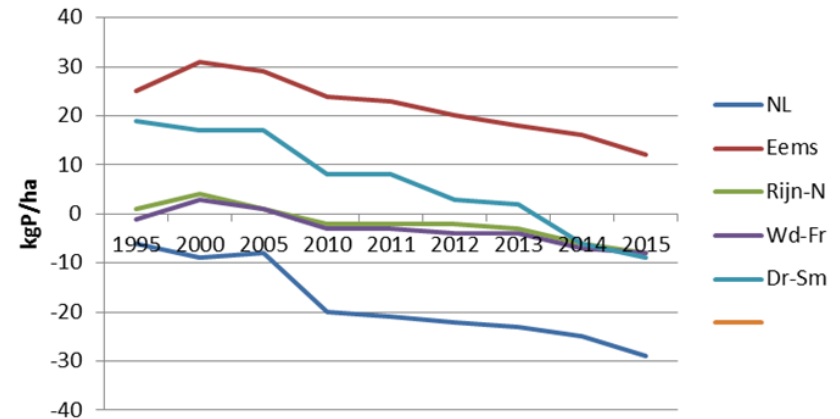
- Fryslan landelijke referentie normen
- NZV deels landelijke referentie normen
deels voor stikstof te ruime normen
geen rekening met
achtergrondbelasting voor P in de kustzones
- H & Aa's voor stikstof vaak te ruime normen
in beken soms strengere normen

Landbouw plaatjes

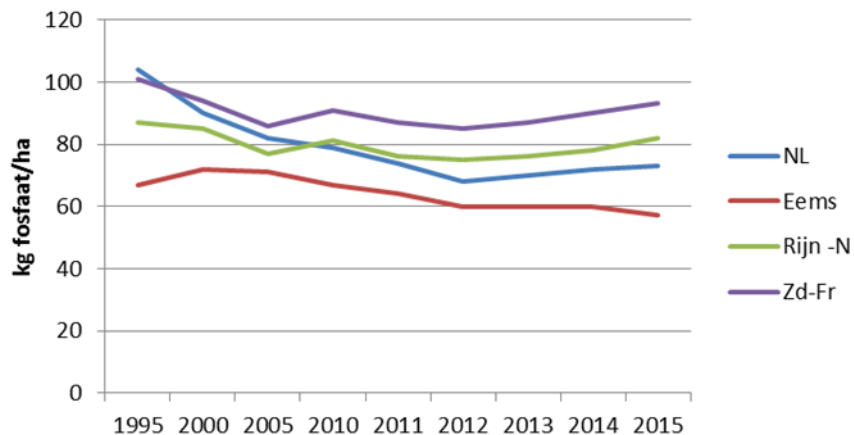
Fosfaatproductie in kg/ha

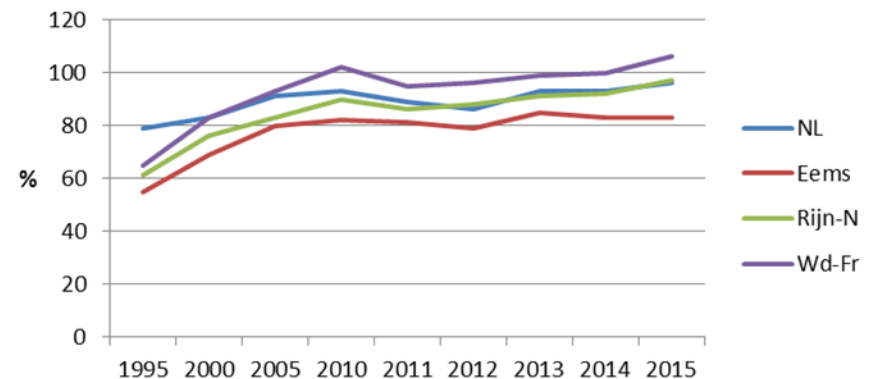
Netto transport fosfaat kg/ha

Fosfaatgebruik in kg/ha

Benuttingspercentage gebruikruimte fosfaat

Observaties chemie

- Vaak stijging P en N in 2013-2015
- Groot verschil in meetinspanning stoffen
- Verschil in toetsen (Aquokit vs RIVM normen), JG versus individuele overschrijdingen
- Verschil in vervolgacties na constateren overschrijding (actie)
- Bij H& Aas NH_4 , Esfenv en Fluorantheen het probleem, hoe zit dat bij de andere ws?
- Wat betekent inlaat, is dat eigenlijk ook landbouw? Waar laadt dat op?
- Wat is de invloed van de waterbodem (nalevering)?
- Aandeel industrie en RWZI echt afgenomen, aandeel landbouw na 2005 ongeveer hetzelfde
- Criterium goed/niet goed bij MsPAF niet duidelijk – landelijke lijn?
- Invloed buitenland op geneesmiddelenvrachten in NN groot
- Invloed Friese RWZI's op vrachten geneesmiddelen buur-ws

Observaties Chemie (2)

- Meetnet beter inrichten (NZV)
- GBM moeilijk te volgen door wisseling gebruik middelen
- Medicijnresten – analyses: gezamenlijk meten
- Medicijnresten – geen normen = probleem
- Stoffen: steekmonsters vs passive sampling
- Bemonstering: neerslaggestuurd meten
- Terminologie afstemmen

Acties Chemie

- Gezamenlijke analyse toename P en N in 2012-2015
- RBO nog grotere inspanning leveren om landbouw mee te krijgen
- Meten waterbodembodemkwaliteit om de 10 km in P-M kanaal?
- Alle Ws beoordeling met MsPAF
- Afwenteling van buitenland en burens (stoffen en biologie)
- Zorg dat alles dat gemeten wordt ook getoetst wordt
- Wat is de coherente boodschap richting RBO over GBM
- Inventariseren wat gebeurt waar al (gbm, maatregelen)
- Vergelijken kanalen Lemmer naar Delfzijl

Observaties Biologie en watersysteem

1. Best groot doelgat overall
2. Weinig groen, we zijn er nog lang niet
3. Soms zelfs achteruitgang (maatlatwijziging)
4. Verschil in inspanning analyse sturingsfactoren
5. Verschil in aantal metingen
6. Vooral kijken naar waar de wateren elkaar beïnvloeden
7. Nu geen afstemming tussen presentaties naar buiten
8. Afstemming is wel belangrijk voor RBO dan duidelijkere boodschap naar RBO
9. Over watersysteemgrenzen heen kijken om problemen op te lossen is belangrijk
10. Verschillende data systemen
11. Lengte van de tijdreeksen lijkt verschillend
12. Lijkt bij H en A's meer vergelijking per systeemtype

Mogelijke gezamenlijke acties

Biologie

- Meer analyse nodig
- Moeten we niet KRW meetpunten betrekken bij KRW?
- Afstemming wegingsfactoren van de meetpunten
- Vergelijkbaar systeem bijv. doorvoerroute PM kanaal Eemskanaal gezamenlijk analyseren en vergelijken
- Niet alleen kijken naar N en P maar ook biologie
- Trendanalyse in relatie tot meteo
- Hydrologie erbij betrekken
- Samenwerking op watertype niveau
- Samenwerking op maatregeleniveau (zie vismigratie)
- Bij elkaar kijken over hoe de toetsing gaat vooral met WF

Gezamenlijke acties

watersysteemanalyse

- Alle WS kijken naar 5 manieren doelbereik
- Voor Nutrienten (en stoffen) analyse 3 ws samen met KRW verkenner voor Afwenteling
- Afwenteling niet alleen N en P maar ook planten en dieren
- Vergelijkbare analyse bronnen bijv. Alterra taarten
- ESF's overal
- Gezamenlijke analyse achtergrondbelasting/normen P
- Vergelijkbare systemen vergelijken op weging en doelen en score
- Gezamenlijke vergelijkbare presentatievorm
- Gezamenlijke boodschap GBM richting RBO